

Ian Cunningham: Az „Önigazgató Tanuló Kollégium” program tapasztalatai

május 17, 2013

Structures for Autonomy: The Experience of Self Managed Learning College – Education Revolution 2009/3 8-11. o.

Nagyon gyakran megtörténik, hogy amikor a tanulók szabadságáról, vagy önállóságáról beszélünk, hogy összekeverjük a struktúrákat az ellenőrzéssel. Most szeretnék elmondani néhány dolgot az általunk működtetett önigazgató tanuló kollégium tapasztalataiból. Tézisem az, hogy nekünk felnőtteknek támogatnunk kell a gyerekeket, hogy azok önálló emberi lényekké váljanak, akik egy jó életet tudnak élni, (amely magába foglalja az erkölcsi, a társas és az ökológiai dimenziót), amit maguknak teremtenek. Nekünk kell biztosítani struktúrákat, amelyekben önállókká válhatnak. Jó struktúrák pedig csökkentik az ellenőrzést.

Az önállóság ideáljáról számos filozófusnál találunk írásokat. Ennek ellenére tudjuk, hogy az oktatás gyakorlatában sokszor az önállóság tiltás alá kerül (az iskola „rejtett” tanterve). Az iskolázás struktúrái, mint az osztályterem, a tanárok által meghatározott órarend és tanítás, a felnőttek megalkotta szabályok, az iskolaépületek maguk megakadályozzák az önállóságot. Mindezek a fiatalokat csak ellenőrzik.

Ennek ellenére az emberi életnek vannak más struktúrái is. Valójában szinte lehetetlen egy struktúra nélküli életet élni. Vannak rutinjaink (struktúráink) arra, hogy hogyan kezdődik egy nap – felkelünk, tussolunk, felöltözünk, reggelizünk. Más struktúrák a napi munka körül alakulnak ki – a napi utazás, e-mail-ek megválaszolása, részvétel

megbeszéléseken, és így tovább.

A Taoistáknak van egy jó felfogásuk a megfelelő struktúrák jelentőségéről. Azt kérdezik, hogy mi egy üveg pohár értéke? A pohár egy **üres, merev, átlátszó, és tartós** struktúra. Az üressége fontos, mert eldönthetjük, hogy teszünk bele egy pohárnyi vizet, vagy tejet, sört vagy dzsúsz. Ha a pohár tele lenne, mondjuk cementtel, akkor nem volna hasznos, mert nem tudnánk bele semmilyen folyadékot tölteni. A pohár **üressége** vezet ahhoz, hogy hasznos legyen. De arra is szükségünk van, hogy a pohár **merev** legyen, mert így tartani tudja a folyadékot. Ha papírból lenne, akkor a papír struktúrája összeomlana a folyadék hatása alatt, és a folyadék kifolyna. Megállapíthatjuk, hogy a hasznossághoz szükség van valamiféle merevségre is.

Az **átlátszóság** hasznos, mert a tanuló és mások látják, hogy mi van az üvegben, amire szükség van ahhoz, hogy megfelelő támogatást és kihívást találjanak a tanulók. Végül fontos a **tartósság**. Egy vékonyfalú pohár tartósabb, mint egy vastag falú, mert jobban elviseli a hőmérsékleti ingadozást (ha emlékszel erre tanulmányaidból) Vastag falú üvegek (amelyeknek túl sok struktúrájuk van) nem elég tartósak ahhoz, hogy elviseljék a változásokat. Amire szükségünk van az az, hogy céljaink elérését minimális struktúrák támogassák. Vastag struktúrák túlzottan sok korláttal nem jól birkóznak meg a különbözőséggel. A mi tartalomtól független struktúránk értéke abban van, hogy használhatjuk őket a 7 évestől a 70 éves korig.

Mindezek a strukturális aspektusok jellemzik azt, ahogyan megpróbáljuk segíteni azt, hogy fiatal emberek autonóm személyiséggé váljanak, és képesek legyenek egy jó életet élni. Ezeket a struktúrákat olyanoknak szeretnénk látni, amelyek elkerülik az alkalmatlan ellenőrzést. Struktúrák, amelyek körbekerítenek egy ürességet felszabadítják a fiatalokat: az iskolai struktúrák ellenőrzik őket. Mi szeretnénk, amennyire csak ez lehetséges felszabadító, hasznos

struktúrákat teremteni.

Önigazgató tanuló struktúrák

Az „Önigazgató Tanuló Kollégium” számos programot futtat Angliában és támogat más szervezeteket Kanadában, Finnországban, Izraelben és Svédországban. Amiről most beszámolok az a „South Down” Tanuló Kollégium Brighton-ban.

A projektben 12-11 és 16 év közötti tanuló vesz részt, akik azt választották, hogy nem mennek iskolába. A program hétfőtől péntekig reggel 9 és délután 1 óra között folyik. Amikor a tanulók csatlakoznak, három struktúrával találkoznak

1. Tanulási megállapodás. A tanulók segítséget kapnak, hogy megalkossák saját tanulási céljaikat, életük irányát. Felteszik nekik a következő öt kérdést:

- Hol voltam eddig– mi volt eddigi életem tapasztalata?
- Hol vagyok most – milyen ember vagyok, miről gondoskodom, mi érdekel, miben vagyok jó, stb. ?
- Hova szeretnék eljutni – milyen életet szeretnék folytatni, milyen munkát szeretnék végezni, milyen tanulási célokat szeretnék kitűzni magam elé?
- Hogyan fogok eljutni oda, ahova el akarok érkezni – hogyan fogom megtanulni azt, amit meg akarok tanulni?
- Honnan fogom tudni, hogy megérkeztem – hogyan fogom mérni az előrehaladásomat és fejlődésemet?

2. Tanuló csoport. A tanuló egy csoporthoz kapcsolódik, ahol öt másik tanuló és egy felnőtt (a tantestület tagja), mint a tanulás segítője működik együtt.

3. Közösségi gyűlés. Minden reggel 9 órakor találkozik a közösség. A program elején ekkor állapodnak meg a szabályokban és munkamódszerekben (amelyeket később a közösségi gyűléseken módosítani lehet.) A gyűléseket rotációs rendszerben a közösség tagjai vezetik, beleértve a felnőtteket is. Az a személy, aki a gyűlést vezeti egyben felelős aznap a munka

végeztével minden el legyen rámolva. A rotációs rendszerrel biztosítjuk azt, hogy egy ember ne foglalhasson el hatalmi pozíciót. Bárki bármilyen dolgot javasolhat a gyűléseken, és ezek a gyűlések általában rövidek.

A hétfői közösségi gyűlés után minden csoport találkozik és átgondolja, hogy ki mit szeretne a heti óratervébe felvenni az adott hétre. Óratervek léteznek, tehát és ezek is adnak egy struktúrát. Ugyanakkor eltérően a legtöbb iskolától a gyerekek maguk alkotják meg saját óratervüket, és a stáb tagjai követik a tanulókat. A közösség ezután összegzi az igényeket, és kiosztja a termeket, a számítógépeket és így tovább.

Minden óratervet lemásolnak, és mindenki kap egyet a saját tervéből, míg egy kifüggesztésre kerül, hogy így mindenki tudja, mit csinálnak a többiek. A stáb óratervei is kiakasztásra kerülnek. A stáb idejének legnagyobb részét négy szemközti munkával, vagy kis önkéntesen összeállt csoportokban végzi. A tanulók maguk szervezhetnek látogatásokat a központon kívülre is.

Minden pénteken találkozik a tanulócsoport, és visszatekint a hétre. A tanulók megvizsgálják, hogy mennyire vált be, amit tanulni akartak és mennyire voltak hasznosak a tevékenységek. Gyakran előfordul, hogy nem tartották magukat – néha jó okból – a tervhez, és ebből következtetéseket vonnak le hogy mire kell több időt szánjanak a jövőben. Néha ezeken az összejöveteleken a felmerült problémákat beszélnek meg. Minden tanulónak van egy megadott ideje, és arról beszélhet, amit ő fontosnak gondol. A felnőtt kísérőnek az egyik feladata, hogy biztosítsa, hogy mindenkinek igazságosan legyen ideje a megbeszélésen.

A pénteki gyűléseken minden tanulónak lehetősége van arra, hogy átgondolja, hogy mit csinálna ugyanúgy, és mit csinálna másképp a következő héten az elmúlt héthez viszonyítva. A legtöbb gyerek változtatja az tantervét, változásainak, fejlődésüknek megfelelően. Mi arra kérjük őket, hogy

vizsgálják fölül, hogy vajon a kezdetben maguk elé tűzött tanulási célkitűzéshez képest hogyan is állnak. Természetesen a célok változhatnak az idővel, és a szerződés módosítására mindig van lehetőség. Ezzel együtt a megállapodás egy szerződés a csoport többi tagjával, úgyhogy a módosítási igényt a csoport felé az egyénnek jelezni kell.

Mindezek a struktúrák azért léteznek, hogy maximális szabadságot adjanak a tanulóknak. Azonban a közösség eszméjét komolyan vesszük és A.S. Neill különbségtétele a szabadság és a féktelenség között komoly jelentőséggel bír számunkra. Neill-t felidézve ha a saját bicikliddel szeretnél biciklizni, és ezzel nem vagy senkinek útjában, akkor ezt természetesen meg szabad tenned. De ha valaki más biciklijét veszed el annak engedélye nélkül, és behajtasz a többiek közé, akkor ez féktelenség, ami nem megengedett. Alapvetően szükségünk van szabályokra, amelyek megmondják, hogy mi az ami megengedett és mi az ami nem. Más hasonló tanuló közösségekkel nekünk is kell foglalkozni azzal, ha valaki megszegi ezeket a szabályokat.

KÖVETKEZTETÉS

Az említett struktúrák

- Üres – a tanulási megállapodások, a közösségi gyűlések, a tanuló csoportok, a tanulási tervek azzal telnek meg, amit a tanulók kívánnak
- Merev – rögzítettek, hogy a tanulók tudják, hogy hol vannak
- Átlátszó – a tantervek mindenki számára láthatók. (Staff are transparent in their views.)
- Tartós – A vékony/hajlékony struktúrák elegendő támogatást biztosítanak a tanulóknak, anélkül, hogy feleslegesen korlátoznák őket

A struktúrák segítik, hogy a tanulók kibontakoztathassák önállóságukat a közösségben. Kapcsolataink segítségével válunk teljes körben működőképes emberré. A mi modellünk az önállóság

a közösségben elkerüli a merev individualizmust, és e helyett segít a fiataloknak, hogy a közösség struktúráit használva fejlesszék kapcsolataikat és tanuljanak.

Fordította: Fóti Péter

Video a youtube-on a Self Managed Learning College-ról, angol nyelven.